

Stads- en dorpsgezichten ex. art. 20 Monumentenwet.

Zeist, gemeente Zeist.

Toelichting

Het te beschermen dorpsgezicht omvat het op de bijgevoegde kaart door een stippellijn begrensde gebied (Rijksdienst voor de Monumentenzorg tek.nr. 026).

Het Slot te Zeist beheerst met de fraaie 18e eeuwse Broeder- en Zusterhuizen van de Hernhutters het centrum van Zeist. De langgestrekte as, die voor huis en park de as van symmetrie vormt en zich enerzijds voorbij het Rond voortzet in de Slotlaan, anderzijds in de richting Bunnik zijn vervolg vindt in de Koelaan, is een belangrijk stedenbouwkundig element in de opbouw van het dorp Zeist zelf. De grote waarde, die aan het complex, waarvan het Slot de kern vormt, uit historisch en architectonisch opzicht moet worden toegekend, rechtvaardigt ook uit stedenbouwkundig oogpunt bijzondere aandacht voor het behoud van het karakter van deze in ons land unieke groepering van monumentale bebouwing en hiermede een voorstel tot aanwijzing van dit complex tot een beschermd dorpsgezicht op grond van artikel 20 van de Monumentenwet. In het noordoosten vormt de Waterige weg een voor de hand liggende begrenzing van het te beschermen gebied. Aan de zuid-westelijke zijde zijn de terreinen te weerszijden van de Koelaan mede in het gezicht opgenomen, daar deze gronden aansluiten op het grondgebied van het Slot in engere zin, dat aan de zuid-westelijke zijde begrensd wordt door de Hernhuttersingel. Uit dien hoofde is ook een aantal percelen ten zuidoosten van de Karpervijver, waarop ondermeer de z.g. brouwerij is gelegen, tot het te beschermen gebied gerekend. Ten zuiden van de Zinzendorflaan is aan de Karpervijver een aantal panden van een eenvoudige, doch harmonisch architectuur gelegen, die met de beplanting langs de Karpervijver een waardevolle achtergrond vormen van het gebouwencomplex aan het Broederplein. De bebouwing langs de Karpervijver is derhalve in het te beschermen gezicht begrepen. Aan de noord-oostelijke zijde heeft de fraai beplante Lageweg een

2.110525199003

belangrijke functie als scheidend element tussen de bebouwing aan het Broederplein en het Zusterplein en de huizen en bedrijven aan de Dorpsstraat en het Rond. De Lageweg moet dientengevolge als een belangrijk element in de aanleg worden beschouwd. Ofschoon de kern van Zeist, in het bijzonder waar het het verkeer betreft, een steeds groter wordende druk op de terreinen langs de Lageweg uitoefent, dient er naar gestreeft te worden, dat een voldoende ruime marge gelaten wordt tussen de bebouwing aan het Broeder- en het Zusterplein en de dorpskern.

Het voorgestelde beschermde dorpsgezicht zal ertoe bijdragen, dat bij hetgeen in de toekomst nog aan regelingen noodzakelijk zal blijken, het historisch stedenbouwkundige element als factor van het grootste gewicht zal meetellen.